

<https://doi.org/10.38129/Ann.Yur.Ist.2020.4.2.89>

УДК 929

**ОЛЕКСІЙ БАКАЛЕЦЬ – ПОСТАТЬ З ВЕЛИКОЇ ЛІТЕРИ
(РЕФЛЕКСІЇ ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)**

ФЕДІР МЕДВІДЬ (Київ, Україна) *

В суспільстві завжди існує запит на творчі натури, які під впливом глобалізаційних процесів і, в силу власної пасіонарності, виступають провідниками суспільного прогресу. До таких особистостей належить відомий історик і краєзнавець, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, член Національної спілки краєзнавців України, докторант Інституту історії НАН України *Олексій Андрійович Бакалець*.

Олексій Андрійович народився 16 квітня 1959 р. на Хмельниччині у багатодітній родині сільських інтелігентів. У 1976 р. Олексій закінчив на відмінно Терешковецьку середню школу. Крім генетичного відчуття землі і розуміння хліборобської справи, малий Олексій мав зацікавлення до історії й історичного краєзнавства, географії та літератури, нумізматики і спорту. Захоплення музикою і фото теж залишилися справами всього його життя.

У 1976 р. Олексій Бакалець вступив на історичний факультет Вінницького державного педагогічного інституту ім. М. Островського, який закінчив у 1980 р. Став працювати вчителем історії Войнашилівської середньої школи на Вінниччині, де вів історичний гурток для учнів та заняття політичної освіти для учителів школи. За сумлінну працю на ниві освіти та виховання молоді у 1984 р. О. А. Бакалець нагороджений Почесною Грамотою Міністерства освіти УРСР. З серпня 1985 р. Олексій Бакалець піднімається на вищу сходинку педагогічної драбини і стає викладачем суспільних дисциплін Барського педагогічного училища. З грудня 1985 року по червень 1987 року він проходив службу в Збройних силах на посадах курсанта, командира відділення, заступника командира танкового взводу. Військове звання – старший лейтенант запасу. В серпні 1987 р., після демобілізації, Олексій Андрійович повернувся на викладацьку роботу до Барського педагогічного училища, де з

1989 року по 2002 рік працює заступником директора з гуманітарної освіти та виховної роботи, а з 2002 року й до серпня 2008 року – заступником директора Барського гуманітарно-педагогічного коледжу імені М. Грушевського з науково-методичної роботи та міжрегіональних зв'язків.

За сумлінну працю на посаді викладача історії та заступника директора коледжу, рішенням Барського виконкому районної Ради народних депутатів, президії райкому профспілки працівників агропромислового комплексу від 21 березня 1990 року О. А. Бакалець занесений на районну Дошку пошани. 27 червня 1991 року нагороджений знаком «Відмінник освіти УРСР». 2001 року, рішенням атестаційної комісії, одержав кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії», звання «викладач-методист» та нагороджений Почесною Грамотою МОН України.

З 1999 р. Олексій Бакалець займається науковою роботою, опублікував ряд наукових та науково-популярних статей, а у 2000 р. – видав монографію *«Нарис історії грошового обігу в Україні (VI ст. до н.е. – кінець XX ст.)»*. Із 2003 по 2007 рр. він здобувач Інституту історії України НАН України. У вересні 2007 р. захистив кандидатську дисертацію на тему: *«Монетні скарби як джерело вивчення грошового обігу Гетьманщини (1648–1764 рр.)»*.

З 2004 р. – активний учасник та організатор міжнародних, всеукраїнських, міжрегіональних, регіональних, обласних наукових, науково-практичних історико-краєзнавчих конференцій, присвячених діяльності М. С. Грушевського в Барі, на Поділлі, організатор створення куточка-музею Михайла Грушевського в Барському гуманітарно-педагогічному коледжі. З 1999 по 2008 роки Олексій Андрійович виконував обов'язки методиста та викладача суспільних дисциплін Барського НКП Глухівського державного педагогічного університету імені О. Довженка.

До I Міжнародної історико-краєзнавчої конференції «Бар. Барська земля – крізь призму століть» (2008 р.), за дорученням Барської міської ради, підготував до видання програму та збірник матеріалів конференції, став співорганізатором міжнародного проекту *«Барська земля Поділля: європейська спадщина та перспективи сталого розвитку»*, експертом Центру соціокультурного проектування міжнародного товариства прав людини.

З 2002 р. Олексій Андрійович очолював методичну раду коледжу, постійно надавав допомогу викладачам у процесі видавництва навчальних посібників, методичних рекомендацій та розробок, у запровадженні кредитно-модульної системи, підготовці до захисту курсових та бакалаврських робіт студентів. У 2003 році його обирають членом Національної спілки краєзнавців України. У

2007 році він нагороджений Почесною грамотою МОН України, у 2008 році – грамотою Центру дослідження історії Поділля Інституту історії НАН України.

З серпня 2008 року О. А. Бакалець перейшов на посаду доцента кафедри соціально-економічних дисциплін Глухівського національного педагогічного університету. 26 вересня 2012 року, рішенням Атестаційної колегії МОН України, О. А. Бакальцю присвоєне вчене звання доцента кафедри історії.

З червня 2014 року Олексій Андрійович – доцент *кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*, здобувач наукового ступеня доктора історичних наук відділу спеціальних галузей історичної науки та електронних інформаційних ресурсів Інституту історії НАН України.

О. А. Бакалець є автором понад 100 друкованих наукових праць з актуальних проблем археології, історії України, нумізматики, генеалогії, грушевськознавства та історичного краєзнавства, зокрема, він автор навчальних посібників з Грифом МОН: «Грошовий обіг на території України (VI ст. до н. е. – початок XXI ст.)» (2003), «Історико-нумізматичний довідник» (2003), «Історія України з найдавніших часів до початку XXI ст.» (2010), монографій «Фінансова політика, грошовий обіг Гетьманщини та Поділля в XVII-XVIII століттях» (2009), «Скарби монет як джерело вивчення грошового обігу Гетьманщини (1648–1781 рр.)» (2012), «Скарби Поділля XIV – середини XVII ст.: Документи і матеріали» (2017), «Скарби Барської землі Поділля XIV-XVIII ст.: Історико-нумізматичне дослідження» (2017), співавтор історико-краєзнавчого нарису «Бар – ключ до Східного Поділля» (2009), відповідальний редактор та співавтор збірників наукових праць I-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Бар. Барська земля – кризь призму століть» (2008), III-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Барська земля Поділля: Європейська спадщина та перспективи сталого розвитку» (2014), присвяченої 520-річчю з дня народження Бони Сфорци та 120-річчю виходу у світ праці М. С. Грушевського «Барське староство. Історичні нариси XV–XVIII ст.», IV-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Барська земля Поділля: Європейська спадщина та перспективи сталого розвитку», присвяченої 150-річчю з дня народження М. С. Грушевського та 475-річчю надання місту Бар магдебурзького права. Розробив авторську навчальну програму спецкурсу «Основи нумізматики», яку читає студентам-історикам в Глухівському НПУ. Є членом редакційної колегії двох наукометричних журналів – «Історичні студії суспільного прогресу» (Глухів, з 2014 року) та «Аннали юридичної історії» (Київ, з 2016 року).

З 1999 й до 2018 рр. О. А. Бакалець регулярно друкує свої наукові статті, присвячені історії м. Бар, Барського району, проблемам грошового обігу, археології, історичного краєзнавства Поділля, партизанського руху в місцевих періодичних виданнях – «Хочу все знати», «Подільський край» та «Барчани».

З 1 липня 2013 року до 1 грудня 2014 року О. А. Бакалець виконував обов'язки наукового співробітника Барського районного історичного музею та, за сумісництвом, брав участь у його реконструкції, оформленні нових експозицій, провів близько 100 екскурсій для учнів, студентів, гостей міста та Барського району, підготував до друку путівник «Барський районний історичний музей» (2014 і 2016 рр.). У 2011-2014 рр. сумлінно виконує обов'язки депутата Барської районної ради, бере активну участь в роботі історико-архітектурних комісій при Барському та Глухівському міських головах.

У 2015 р. у Львівському виданні «Магнолія» побачили світ друге, доповнене видання навчального посібника О. А. Бакальця з грифом МОН України «Історія України з найдавніших часів до початку XXI ст.» (576 с.) та збірник наукових статей «Актуальні проблеми української нумізматики, генеалогії та історичного краєзнавства» (232 с.), в яких наявні також цінні відомості з історії м. Бар та Барського району.

У 2017-2018 рр. у Вільнюсі (Литва), Варшаві (Республіка Польща), Києві, Львові, Вінниці, Кам'янці-Подільському, Глухові, Барі, Меджибожі (під час V-ї Міжнародної науково-практичної нумізматичної конференції) відбулися презентації наукових праць О. А. Бакальця: «Скарби Поділля XIV – середини XVII ст. Документи і матеріали: історико-нумізматичне дослідження» (Київ, 2017 р.) та «Скарби Барської землі Поділля XIV–XVIII ст. Монографія» (Вінниця, 2017 р.). У цьому ж році Олексій Андрійович підготував сценарій першої серії із 9 фільмів «Хроніки по-Барськи: Від найдавніших часів до сьогодення».

За двадцятиріччя своєї наукової діяльності О. А. Бакалець виступив із доповідями на 35-ти Міжнародних та Всеукраїнських конференціях. Сьогодні дослідник працює над новими історико-краєзнавчими проблемами: «Історія євреїв Барського краю: Від витоків до початку XXI ст.», «Роль римської монети в грошовому обігу східних слов'ян на території Поділля I – V ст.», «Роль галицько-руських грошків та подільських півгрошів у грошовому обігу Поділля XIV ст.».

За активну наукову, пошукову, творчу роботу у справі вивчення історії України, Поділля, м. Бар О. А. Бакалець у 2015 р. нагороджений Почесною грамотою Вінницької обласної ради та Вінницької обласної держадміністрації, а 28.11.2018 р., за поданням Барського міського голови А. А. Цицюрського,

нагороджений медаллю «За збереження національних традицій» (№ 112) громадської організації «Всеукраїнське об'єднання громадян «Крайна».

Свій ювілей (2019 р.) і черговий День Народження (2020 р.) Олексій Бакалець зустрів у розквіті творчих сил, маючи великі творчі плани і проекти. Друзі і колеги бажають ювілярові великого людського щастя, козацького здоров'я і творчого довголіття.

PS. Вся науково-редакційна спільнота журналу «Аннали юридичної історії» висловлює свою вдячність Олексію Андрійовичу Бакальцю та невимовну пошану за його подвижницьку роботу на ниві економічної та правничої історії України!

* **Медвідь Федір Михайлович** – професор кафедри конституційного права, історії та теорії держави і права Навчально-наукового інституту права імені князя Святого Володимира Міжрегіональної академії управління персоналом (МАУП), доктор наук в галузі політології, кандидат філософських наук, академік Міжнародної академії безпеки життєдіяльності, член Української асоціації письменників. E-mail: fedirmedvid86@gmail.com.